

POROČILO O STANJU GLEDE PONAREJANJA IN PIRATSTVA V EVROPSKI UNIJI ZA LETO 2017

POVZETEK

Skupno poročilo urada EUIPO in Europol

Junij 2017

POROČILO O STANJU GLEDE
PONAREJANJA
IN PIRATSTVA V EVROPSKI UNIJI
ZA LETO 2017
POVZETEK

Kazalo

PREDGOVOR.....	4
POVZETEK.....	6

PREDGOVOR

Poročilo o stanju glede ponarejanja in piratstva v Evropski uniji za leto 2017

V tem poročilu o stanju, ki sta ga pripravila urad EUIPO in Europol, je pozornost znova usmerjena v pomen preganjanja mednarodnih kriminalcev, ki imajo največ koristi od kršitev pravic intelektualne lastnine v Evropski uniji.

Poročilo temelji na predhodnem poročilu iz leta 2015, ki sta ga prav tako skupaj pripravili obe agenciji, ob spremljanju razvoja ponarejanja in piratstva, posodabljanju ključnih sklepnih ugotovitev in zagotavljanju novih vpogledov v nekatere nastajajoče trende.

Kazniva dejanja kršitve pravic intelektualne lastnine povzročajo škodo v Evropski uniji, še naprej vzbujajo skrb. Kriminalna dejavnost na tem področju povzroča škodo tako zdravju in varnosti državljanov EU kot tudi okolju. Vpliva pa tudi na zakonita gospodarstva, saj imajo zaradi nje prizadeta podjetja manjše prihodke in prodajo, izgubljajo pa tudi delovna mesta.

Ta študija potrjuje, da so kršitve pravic intelektualne lastnine pomemben vir prihodka organiziranih kriminalnih združb. Te se pogosto ukvarjajo tudi z drugimi kaznivimi dejanji, kot so trgovina s prepovedanimi drogami, goljufije na področju trošarin, trgovina z ljudmi ali pranje denarja. Njihove dejavnosti se vse lažje izvajajo zaradi korupcije in ponarejanja listin.

Spletni trgi, kot je poudarjeno v oceni *SOCTA 2017*, vse bolj postajajo ključne distribucijske poti za ponarejeno blago, pri čemer si storilci kaznivih dejanj prizadevajo posnemati izjemno uspešnost zakonitih spletnih poslovnih modelov.

Pojavljajo se še druge nevarnosti in med možnimi izzivi, obravnavanimi v tem poročilu, so vse večja uporaba železniškega prevoza med Kitajsko in EU ter vprašanje, kako to lahko izkoriščajo kršitelji pravic intelektualne lastnine.

V digitalnem svetu je bilo kot posebno vprašanje opredeljeno spletno razširjanje zaščitene vsebin, pri čemer nezakonit prenos televizijskih oddaj in digitalno piratstvo pomenita nadaljnji izziv za organe kazenskega pregona.

V tem poročilu sta si obe agenciji EU v sodelovanju z glavnimi partnerji še naprej prizadevali ustvariti jasnejšo sliko o obsegu problematike ponarejanja in piratstva.

Poročilo dopolnjuje zlasti podatkovne zbirke, ki jih je urad EUIPO razvil za pomoč pri prizadevanju organov kazenskega pregona ter sodelovanju med uradom EUIPO in Europolom v okviru pred kratkim ustanovljene usklajene koalicije za kriminaliteto, povezano s kršitvijo pravic intelektualne lastnine (IPC3). To središče, ki je bilo ustanovljeno za povečanje zbiranja informacij in spremljanje trendov na področju spletnega kriminala, povezanega s kršitvijo pravic intelektualne lastnine, in sorodnih področjih, že daje pomembne rezultate. Europol ga je uporabil kot pomoč pri ukinitvi spletnih mest za prodajo ponarejenega blaga, pri iskanju piratskih TV dekodejev in ukinitvi nezakonitega delovanja, pri katerem se uporablja digitalna valuta „bitcoin“.

To poročilo potrjuje, da sta ponarejanje in piratstvo v EU nenehen izziv, pri čemer organizirane kriminalne družbe pogosto „vlečejo niti“ ter se finančno okoriščajo.

V poročilu je prikazano, da je potreba po stalnem, okrepljenem sodelovanju in izobraževanju deležnikov ter posrednikov izredno pomembna za zagotovitev, da bo boj proti takemu kriminalu in njegovim posledicam še bolj povezan in bo temeljil na pridobljenih informacijah.

Rob WAINWRIGHT
Izvršni direktor Europola

António CAMPINOS
Izvršni direktor urada EUIPO

POVZETEK

Poročilo o stanju glede ponarejanja in piratstva v Evropski uniji za leto 2017

Namen tega poročila, ki sta ga skupaj pripravila Europol in urad EUIPO, je oblikovalcem politik, strokovnim delavcem, podjetjem in splošni javnosti zagotoviti najnovejše informacije o sedanjem stanju glede ponarejanja in piratstva v Evropski uniji (EU).

V njem so obravnavane pravice intelektualne lastnine in njihova vrednost, ključni sektorji izdelkov, pomembne trgovske poti in države, od koder prihajajo ponaredki. V poročilu so opisane in obravnavane tudi nevarnosti piratstva in druge spletne kršitve, prikazano pa je tudi, zakaj so pravice intelektualne lastnine in njihovo varstvo temelji gospodarstva in družbe EU.

Poročilo analizira, kako so organizirane kriminalne združbe vpletene v kazniva dejanja kršitev pravic intelektualne lastnine, nevarnosti, ki jih pomenijo njihove dejavnosti, pa so ugotavljali v več študijah primerov. V nadaljevanju poročila so obravnavani nekateri izzivi, povezani z obravnavanjem kaznivih dejanj kršitev pravic intelektualne lastnine, vključen pa je tudi pregled vrste pobud, sprejetih za boj proti tem kaznivim dejanjem.

Opisanih in proučenih je več obojev za prihodnost, vključno z nekaterimi nastajajočimi nevarnostmi na področju varovanja pravic intelektualne lastnine.

Vrednost in stabilnost, ki ju družbi zagotavljajo panoge, v katerih se intenzivno uporabljajo pravice intelektualne lastnine, se izražata v ugotovitvi, da so bila taka podjetja med svetovno gospodarsko krizo in takoj po njej trdoživa, medtem ko so se v številnih drugih panogah borili za preživetje. V obdobju 2011–2013 so panoge, v katerih se intenzivno uporabljajo pravice intelektualne lastnine, prispevale 86 % uvoza in 93 % izvoza v okviru zunanje trgovine EU in 42 % BDP¹.

Kazniva dejanja kršitev pravic intelektualne lastnine, katerih letna vrednost po izračunih po vsem svetu znaša 461 milijard USD², zdaj vključujejo skoraj vse vrste izdelkov in geografska območja. Taka kazniva dejanja povzročijo vrsto prikritih posrednih učinkov na državljane, podjetja in vlade ter omejujejo možnosti podjetij, ki zakonito in intenzivno uporabljajo pravice intelektualne lastnine, za ponovne naložbe v raziskave, razvoj in zaposlovanje, kar resno ogroža prihodnjo rast.

Pri nekaterih vrstah izdelkov nekatere države članice zasežejo delež ponaredkov, ki je po vrednosti manjši, kot morda izkazuje njihovo razmerje glede na skupen zakonit uvoz. To kaže, da morda organi, ki se borijo proti kaznivim dejanjem kršitve pravic intelektualne lastnine, na zunanjih mejah v nekaterih regijah na podlagi ocen tveganja za določeno skupino izdelkov učinkoviteje odkrivajo nezakoniti uvoz. Še naprej je zelo pomembno delo carinskih organov, ki zadržijo blago, ki krši pravice intelektualne lastnine, na zunanjih mejah, čeprav lahko zaustavijo samo sorazmerno majhen delež skupnega uvoza ponaredkov, ki vsako leto prispejo v EU.

Kitajska še naprej ostaja ključna država, iz katere prihaja ponarejeno blago, Hongkong služi kot tranzitna točka za blago, ki je bilo predhodno izdelano na Kitajskem, vendar pa imajo tudi druge države posebne trgovalne značilnosti. Turčija je bila na primer povezana z Bolgarijo in Belgijo pri trgovini s ponarejenimi oznakami, etiketami in nalepkami, kar olajša notranjo proizvodnjo.

¹ Evropski patentni urad in Urad Evropske unije za intelektualno lastnino, *Intellectual property rights intensive industries and economic performance in the European Union* (Panoge, v katerih se intenzivno uporabljajo pravice intelektualne lastnine, in gospodarska uspešnost v Evropski uniji), 2016, str. 6. Na voljo na spletnem naslovu: https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPContributionStudy/performance_in_the_European_Union/performance_in_the_European_Union_full.pdf.

² OECD/EUIPO (2016) „Trgovina s ponarejenim in piratskim blagom: opredelitev gospodarskega učinka“, 2016, str. 11. Na voljo na spletnem naslovu: <http://www.oecd.org/gov/risk/trade-in-counterfeit-and-pirated-goods-9789264252653-en.htm>.

Prostotrgovinska območja so še naprej povezana z več kaznivimi dejanji kršitve pravic intelektualne lastnine, na nekaterih geografskih območjih pa se še vedno zahtevajo usklajeni standardi kazenskega pregona.

Storilci kaznivih dejanj iz EU se opirajo predvsem na proizvajalce iz tujine, sami pa organizirajo uvoz, prevoz, skladiščenje in distribucijo ponarejenega blaga znotraj EU. V tem poročilu pa je prikazano, da so nekateri dejavni tudi kot proizvajalci v EU. Tako notranjo proizvodnjo ponarejenega blaga omogoča uporaba ponarejenih oznak in embalaže, ki se uvozijo v EU, kar pogosto organizirajo organizirane kriminalne združbe; obstajajo znaki, da se število takih kaznivih dejanj povečuje.

Ponarejeno blago se vse bolj distribuira prek spletnih trgov. Izdelki, ki se prodajo na spletu, se po navadi distribuirajo v manjših paketih po pošti ali z ekspresno dostavo, pogosto neposredno kupcem, pri čemer je bila pri kaznivih dejanjih kršitve pravic intelektualne lastnine zaznana vse večja vloga tehnologij.

Organizirane kriminalne združbe, povezane s kaznivimi dejanji kršitve pravic intelektualne lastnine, se pogosto ukvarjajo tudi z drugimi kaznivimi dejanji, kot so trgovina s prepovedanimi drogami, goljufije na področju trošarin, trgovina z ljudmi in pranje denarja. Ponarejanje listin in korupcija še naprej zelo lajšata kriminalne dejavnosti na tem področju.

V digitalnem svetu je bilo kot posebno vprašanje opredeljeno spletno razširjanje zaščitene vsebine. Prihodnji izziv za organe kazenskega pregona je nezakonit prenos televizijskih oddaj, goljufije pa so prav tako še naprej pogoste in tesno povezane z dejanji digitalnega piratstva.

V tem poročilu je poudarjeno in opredeljeno, kako so tisti, ki so na čelu boja proti kaznivim dejanjem kršitve pravic intelektualne lastnine, pri svojem delu še vedno omejeni ter se spopadajo s posebnimi izzivi, kot sta potreba po usklajevanju čezmejnih preiskav in spopad z novimi tehnologijami, ki jih storilci kaznivih dejanj uporabljajo za prikrivanje svojih lokacij in dejavnosti.

Zaradi nizkih kazni so kazniva dejanja kršitve pravic intelektualne lastnine za njihove storilce mikavna, zaradi verjetnosti, da bo obtoženec kaznovan z zelo nizko kaznijo, pa nekateri organi v nekaterih državah članicah morda sploh niso zainteresirani za preganjanje takih primerov.

Terorizem, kibernetika kriminaliteta, tihotapljenje migrantov, trgovina s prepovedanimi drogami in druga področja kriminalne dejavnosti so preusmerila pozornost v svetovnem okolju kazenskega pregona, kazniva dejanja kršitve pravic intelektualne lastnine pa so postala manj pomembna prednostna naloga. Ta posodobitev razkriva, da so kazniva dejanja kršitve pravic intelektualne lastnine še vedno med najdonosnejšimi kriminalnimi podvigi in še vedno tesno povezana z drugimi kriminalnimi dejavnostmi.

Na področju kaznivih dejanj kršitve pravic intelektualne lastnine se pojavljajo nove nevarnosti. V tem poročilu je opredeljena posebna zaskrbljenost zaradi vse večje uporabe železniškega prevoza kot načina za prevoz tovora iz Kitajske v EU in dejstva, kako lahko kršitelji pravic intelektualne lastnine to izkoriščajo na do zdaj količinsko neopredeljen način. Digitalizacija trgovinskih in prevoznih sistemov naj bi storilcem kaznivih dejanj prinesla nove priložnosti.

V zvezi z vsemi vidiki kazenskega pregona kaznivih dejanj kršitve pravic intelektualne lastnine obstaja stalna potreba po okrepljenem sodelovanju in izobraževanju vseh deležnikov in posrednikov, da bi bil boj proti takim kaznivim dejanjem in njihovim posledicam bolj povezan in bi temeljil na informacijah.

Ne nazadnje so kazniva dejanja kršitve pravic intelektualne lastnine in njihovi storilci po naravi spremenljivi, številne nevarnosti in okoliščine, podrobno opisane v tem poročilu, pa se dnevno spreminjajo. Splošna ugotovitev pa je, da bi bila na vseh področjih kaznivih dejanj kršitve pravic intelektualne lastnine, samozadovoljnost ali sprijaznjenost na kateri koli ravni neprimerna.

POROČILO O STANJU GLEDE
PONAREJANJA
IN PIRATSTVA V EVROPSKI UNIJI
ZA LETO 2017